

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ _ ” 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент
(назва магістерської програми)

на тему: «Первинне публічне розміщення (ІРО) на фондових біржах світу»
(назва теми)

Виконавець:
студент ЦВФН
Безугленко Олександр Юрійович – /підпис/
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:
к.е.н., приват-проф.
(науковий ступінь, вчене звання)
Арутюнян Світлана Сергіївна – /підпис/
(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Безугленко О.Ю., «Первинне публічне розміщення (ІРО) на фондових біржах світу».

(прізвище та ініціали студента)

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою

«Фінансовий та страховий менеджмент»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є процес вирішення проблем залучення капіталу для підприємств України.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти теоретичні основи фінансування і залучення капіталу підприємствами.

Проаналізовано проблеми залучення капіталу для українських підприємств.

Запропоновано шляхи вирішення проблем фінансування українських підприємств

Ключові слова: ІРО, фінансування, акція, цінні папери, андеррайтер, роад-шоу, банк, страхова компанія, НКЦПФР, капітал.

ANNOTATION

Bezuglenko Alexander, «Initial Public Offering (IPO) on the stock exchanges of the world».

(students surname and initials)

(work title)

thesis for Master degree in specialty «Finance, banking and insurance»
under the program

«Financial and Insurance Management»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of solving problems of raising capital for Ukrainian enterprises.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of theoretical foundations of financing and raising capital by enterprises raising capital by enterprises

The problems of raising capital for Ukrainian enterprises are analyzed
We propose ways to solve the problems of financing Ukrainian enterprises

Keywords: IPO financing, action, securities, underwriter, road shows, bank, insurance company, NCSSM, capital.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ І ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВАМИ	6
1.1. Джерела фінансування і залучення капіталу. Структура і ціна капіталу	
1.2. Інструменти залучення капіталу	13
1.3. IPO: сутність, вимоги, етапи проведення	16
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
2.1. Використання IPO на українському фондовому ринку	26
2.2. Роуд-шоу і пошук інвесторів. Використання цифрових технологій	28
2.3. Аналіз IPO українських підприємств на світових фондових майданчиках	32
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
3.1. Капітал для реального сектора економіки. Розвиток фінансового ринку України	45
3.2. IPO як засіб розвитку фондового ринку України	49
3.3. Шляхи вирішення проблем фінансування українських підприємств	53
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Ринкова економіка вимагає діяти за певними правилами. Глобалізація все більше зближує всі країни світу в одне ціле. Використання внутрішнього і зовнішнього фінансування підприємствами (від найменших до найбільших) змушує замислюватися і шукати оптимальний варіант придбання капіталу на світовій арені.

Розвинені країни протягом XX століття створили масу варіантів акумулювання грошових ресурсів, а також їх перетікання від одних осіб до інших. Країни, що розвиваються намагаються використовувати ті інструменти, які перевірені розвиненими.

Залежно від галузі та сфери діяльності підприємств завжди потрібен додатковий капітал для виконання операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Джерел фінансування стає на міжнародній арені все більше, кожен має свої переваги і недоліки. Для виконання стратегічних цілей компаніям потрібні довгострокові фінансові ресурси. Одним із способів залучення дешевого та довготермінового капіталу є первинне розміщення акцій, або Initial Public Offering (IPO) на фондових ринках. Уже 50 років на ринках капіталу розвинених країн світу найбільші підприємства використовують даний інструмент. Українські компанії різних галузей також пробували розміщення на фондових біржах європейських країн.

Зростання фондових ринків на сьогоднішній день відбувається не тільки в розвинених, але і в країнах, що розвиваються. Проблеми IPO обговорюють вітчизняні науковці. Є роботи в наукових колах України среди вчених Старостенко Г.Т., Торшин Є.О., Забарна К.А., Проник І.С., Корнєєв В.В., Гладчук К.М., Глобак Д.В., Червякова С.В., Шлик П.В., Ніконова І.А., Позднякова Г.В., Шапран В. та ін.

Проблема пошуку найкращого варіанту фінансування присутній в кожній галузі будь-якої країни світу, тому потрібно вибирати оптимальний для конкретного підприємства і певної ситуації.

Представники України також використовують різні методи фінансування для діяльності компаній. Досвід, отриманий на зарубіжних фондових ринках десятками українських компаній, дає сигнал про наявність великої кількості можливостей. ІТ-технології стають каталізатором переваг ринку цінних паперів. Тепер в 21 столітті, швидкість розвитку фондових ринків досягла високого рівня, і для країн, що розвиваються відкрилися нові можливості, які дозволяють за поодинокі роки досягти рівня, для якого в 20 столітті знадобилися б десятиліття.

Мета дипломної роботи полягає в дослідженні проблем залучення фінансових ресурсів на міжнародному ринку і пропозиції практичних методів для довгострокового фінансування підприємств в Україні на сучасному етапі.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) дослідити поняття, сутність і значення джерел фінансування та залучення капіталу;
- 2) розглянути інструменти залучення капіталу;
- 3) проаналізувати особливості оптимальної структури капіталу;
- 4) надати загальну характеристику і вимоги для проведення ІРО;
- 5) проаналізувати українські підприємства, які провели ІРО;
- 6) дати рекомендації по використанню фондового ринку України з метою залучення капіталу для реального і фінансового сектора економіки;
- 7) запропонувати варіанти розвитку реального сектора економіки України;
- 8) з'ясувати особливості використання цифрових технологій на ринку капіталу;
- 9) визначити напрями зростання капіталізації українських підприємств;
- 10) обґрунтувати можливість розвитку фондового ринку України.

Об'єктом дослідження є процес вирішення проблем залучення капіталу для підприємств України.

Предметом дослідження є теоретичні основи і практичні рекомендації щодо залучення капіталу та управління підприємством через використання ІРО.

Наукова новизна дослідження полягає в пропозиціях використання ІТ-технологій для прискорення отримання коштів на фондовому ринку.

Методи дослідження. Було застосовано загально-наукові та спеціальні методи:

- узагальнення та систематизація;
- наукова абстракція;
- дедукція та індукція;
- аналіз і синтез;
- системний і функціональний підхід;
- економіко-статистичні і математичні методи.

Інформаційною базою дослідження слугували теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, закони України, монографії та інша наукова література, фінансова звітність фінансових установ, наукова та практично орієнтована література, статистичні звітні дані комітету статистики України, звітні дані компаній.

Структура та обсяг дипломної роботи. Магістерська робота має вступ, три розділи, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновки, список використаної літератури, додатки.

ВИСНОВКИ

Внутрішні, зовнішні і змішані види джерел фінансування діяльності підприємств мають переваги і недоліки. В процесі пошуку найкращого джерела фінансування слід зупинити вибір згідно таким критеріям як вартість, доступність, швидкість і ризик.

При виборі фінансових ресурсів слід дивитись на співвідношення власних і позикових коштів, щоб добратися до найкращої структури капіталу.

Розглянуто різновиди інструментів залучення капіталу, які пропонують фінансові ринки. Залежно від направлення діяльності і поставлених завдань треба вибирати оптимальний інструмент для певної галузі. Все фінансування залежить від короткострокового і довгострокового інвестування. Інструменти залучення капіталу працюють на фінансових ринках зі своєю особливістю.

Ринок капіталів може надати джерела довгострокового фінансування, які потрібні підприємствам зі стратегічними цілями.

Коли компанія переходить на масштабну діяльність і потребує довгострокового фінансування, то приватому підприємству слід стати публічним, щоб збільшити частку власного капіталу.

Детально розглянута особливість проведення процедури IPO (Initial Public Offering), її етапи проведення, ефективність і вплив на оптимізацію структури капіталу підприємства. Акціонування дозволяє збільшити частку власного капіталу, а значить сукупний капітал наблизити до оптимальної структури. Емісія цінних паперів веде компанію до ринкової економіки, і впливає на економіку країни.

Для масштабних інвестиційних проектів найкращим способом фінансування стає IPO, забезпечуючи дешевими і крупними обсягами грошових ресурсів.

Високоліквідний ринок дозволяє перевести цінні папери в готівкові гроші в будь-який момент.

В другому розділі був проведений аналіз роботи українського фондового ринку. Увага акцентована на випуск цінних паперів, а також обсяг і структуру торгів.

Розглянутий вплив використання цифрових технологій на ринку капіталу і нові можливості, які мають емітенти.

Також відзначена важливість маркетингової кампанії під назвою road-show і її вплив на успіх проведення розміщення на біржі.

Проведений аналіз серед українських компаній, які провели IPO на світових фондових ринках. Відзначені галузі і майданчики з максимальним інтересом до акціонування. Також проаналізовані обсяги залучення капіталу в залежності від року, біржі і галузі. Розглянуті особливості світових бірж, як приклад для діяльності на фондовому ринку України.

В третьому розділі було виділено напрями діяльності для фінансування українських підприємств. Запропоновані методи для розвитку реального сектора економіки.

Є пропозиція по створенню системи, при якій страховики будуть розвиватися як інституційні інвестори. Цей крок допоможе зростанню українського фондового ринку і дозволить припинити виведення капіталу з України. Діяльність регуляторів дає максимальний ефект для росту ринку капіталу. Запропонована ідея по створенню з українського фондового ринку фундамента для проведення в майбутньому первинного публічного розміщення на зарубіжних біржах.

Є рекомендації по створенню з державних банків стати інвестиційними.

Розглянуті види капіталізації і запропоновано варіанти підвищення капіталізації підприємств. Відзначена важливість створення публічних компаній. Інтерес інвесторів потребує розвитку українського фондового ринку. Можна максимально швидко отримати кошти для інвестиційного проекту і здійснювати подальшу діяльність.

Поставлений акцент на експортну торгівлю і зовнішній розвиток.

На ринку цінних паперів України слід розвивати випуск корпоративних облігацій, до яких є інтерес. При подальшому зростанні можна проводити IPO близький до міжнародного фондового ринку.

Прагнення до оптимальної структури капіталу для підприємства можна досягти завдяки збільшенню частки власного капіталу при первинному розміщенні акцій на фондовій біржі. Тим самим не зменшуючи частку позикового капіталу в сукупному складі, можна наблизитися до оптимальної структури капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Рынок ценных бумаг: Учеб. пособие/ Б.И. Алёхин – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 461 с.
- 2) Инвестиции. Уч.-СПб/ Колтынюк Б.А. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2003. – 848 с.
- 3) Соотношение права и государства. Макаров О.В.
- 4) Финансовый рынок: уч пособие / С.С. Арутюнян, Л.В. Добриніна
- 5) Инвестиции. Уч.-М/ В.В. Ковалёв, В.В. Иванов, В.А. Лялин. – М.: ТК Велби, 2003. – 440 с.
- 6) Инвестиции. учеб. пособие / И.Ю. Ткаченко, Н.И. Малых. – М.: Академия, 2009. – 240 с.
- 7) Инвестиционное право: учеб. / И.З. Фархутдинов, В.А. Трапезников. – М.: Академия, 2009. – 240 с.
- 8) Инвестиционное право: учеб. / И.З. Фархутдинов, В.А. Трапезников. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 207 с.
- 9) Инвестиции. Учебно-методический комплекс. / В.Ф. Максимова – М.: ЕАОИ, 2008. – 182 с.
- 10) Кублікова Т.Б., Кубліков В.К. Інвестиції на ринку цінних паперів. – О.: Видавництво ОРІДУ НАДУ, 2006. – 424с.
- 11) Инвестиции: Учеб. пособие. / Л.Л. Игониная; – М.: Экономист, 2005. – 478с.
- 12) И.Ю. Ткаченко, Н.И. Малых. – М.: Академия, 2009. – 240 с.
- 13) Самоучитель по бух.учёту. / Н.В. Пошерстник, М.С. Мейксин – СПб.: Герда, 2008. – 400 с. бух.учёт
- 14) Право и экономика: инвест. консультирование. / М.Н. Бродский, – СПб.: Герда, 1999. – 496 с.
- 15) Н.В. Пошерстник, М.С. Мейксин – СПб.: Герда, 2008. – 400 с.
- 16) Публичное размещение акций как инструмент перехода предприятия на новый уровень развития.-ВолГУ.с 3. В 9./ Н.Н. Нелюбова, В.С. Фарафонов.
- 17) Особливості здійснення вітчизняними підприємствами на міжнародних./ С.В. Червякова.
- 18) ІРО українських компаній на європейських фондових біржах. / Вітка Н.Є.
- 19) Финансы. Финансовый рынок/ Г.Е. Кобринского, М.К.Фисенко.

- 20) IPO от I до O: пособие для фин. директоров и инвест. аналитиков/
А.В. Лукашов
- 21) Финансовые рынки и институты/ М.Н.Михайленко
- 22) Финансовая диагностика и оценка публичных компаний/ Н.С. Воронова,
Н.А. Львова
- 23) Промышленность и пром. политика Украины / О.І. Амоша
- 24) Финансы предприятия. / Шевчук Д.А.
- 25) Финансовый менеджмент. / Г.Н.Ронова
- 26) Инвестиции. Уч./ Лукасевич И.Я.
- 27) Экономика предприятия. / Алексейчева Е.Ю.
- 28) Економічна теорія: політична економія: Навчальний посібник / За заг. Ред.
М. І. Зверькова. – Одеса: Атлант, 2014. – 338 с.
- 29) Інтерактивні методи навчання в маркетингу: навч. посіб. / І. О. Жарська. –
Одеса: Атлант, 2017. – 200 с.
- 30) Менеджмент: Навчальний посібник. / В. О. Кравченко – Одеса: Атлант,
2013. – 165 с.
- 31) Макроекономіка: Навчальний посібник. / О. Г. Бакланова За заг. Ред. М. І.
Зверькова
- 32) Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. / Л. А. Васютинська. – Одеса:
ФОП Бондаренко М.О., 2017. – 310 с.
- 33) Основи бізнесу: Навчальний посібник. / Н. В. Доброва, М.М. Осипова. –
Одеса: Бондаренко М.О., 2018. – 305 с.
- 34) «Ринок капіталів в Україні: проблеми та перспективи розвитку»:
Навчальний посібник/За ред. С. С. Арутюнян. – Одеса: Атлант, 2017. – 149
с.
- 35) Ринок облігацій в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: стаття. /
М. І. Іоргачова, Г. Коцюрубенко.
- 36) Стабілізація фінансово-економічної системи України: новітні моделі та
перспективи розвитку: монографія / За заг. ред. О. М. Гончаренко, О. С.
Світличної. – Одеса: Атлант, 2017. – 271 с.

- 37) Управління вартістю підприємства: Навчальний посібник. / О. М. Бабій – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2016. – 207 с.
- 38) Фінанси: Навчальний посібник. / За заг. ред. Волохової І. С. – Харків: ПромАрт, 2018. – 262 с.
- 39) Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / За заг. ред. Баранової В. Г. – Одеса: Атлант, 2015. ч.2. – 309 с.
- 40) Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Лапіна І.С., Гончаренко О. М. та ін.; – Одеса: Атлант, 2016. – 313 с.
- 41) Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С. С. / Арутюнян С. С., Добриніна Л. В. та інші – К: Гуляєва В. М., 2018 – 484 с.
- 42) Державна служба статистики Укр <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 43) НКЦБФР <https://www.nssmc.gov.ua/>
- 44) Damodaran.com
http://people.stern.nyu.edu/adamodar/New_Home_Page/home.htm
- 45) Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні".
- 46) Закон України „Про цінні папери та фондовий ринок”.
- 47) Закон України „Про Національний банк України”.
- 48) Закон України "Про інвестиційну діяльність".
- 49) Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія. / Алексеєнко М. Д.— К.: КНЕУ, 2002. — 276 с.
- 50) ИНВЕСТИЦИИ: Учебно-методический комплекс. / Максимова В.Ф. – М.: ЕАОИ, 2008. – 182 с.
- 51) Первинне публічне розміщення акцій на Варшавській фондовій біржі: український погляд: Збірник. / Г.Т.Старостенко, Є.О.Торшин – 2011. — № 1. — с. 549—559
- 52) IPO. Стратегия, перспективы и опыт российских компаний: учеб. / Гвардин С. В. – Вершина, 2007. —264 с.

- 53) Ценные бумаги для бизнеса: Как повысить стоимость компании с помощью IPO, облигационных займов и инвестиционных операций: монография / Никонова И. А. – Альпина Бизнес Букс, 2006. — 350 с.
- 54) Основы корпоративных финансов: учеб. / Росс С. и др. Пер. с англ. – М.: Лаборатория Базовых Знаний, 2001. – 720 с.
- 55) Преимущества IPO перед прочими источниками инвестиций / В. Петров – 2005. – №15 – С. 23–25
- 56) IPO и стоимость российских компаний: мифы и реалии / В.Г. Балашов, В.А. Ириков, С.И. Иванова, Г.Р. Марголит. – М.: Издательство «Дело» АНХ, 2008. – 336 с.
- 57) Прикладной анализ свертки данных: журнал. / Буссофиане А., Дэйсон Р. Дж., Танасулис Э. 2012.
- 58) IPO – путь к биржевому рынку: учеб. / В. Никифорова – Тб. 2013, - 354 с.
- 59) Обзор рынка IPO Европы: учеб. / Ричард Уивер, (PwC). - 2012. -32с.
- 60) Особенности Управления Ростом Компании с Использованием IPO в России/А. Птицын – 2009. – С. 354.
- 61) . Теоретические аспекты IPO / А.Б. Федоров, Акционерное общество: вопросы корпоративного управления. – 2006. - №5(24)